

Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος ὁ ἀγιορείτης καὶ ἡσυχαστής

Περιεχόμενα

Εἰσαγωγή

Α΄

Συνοπτική βιογραφία καὶ θεολογία του

1. Βιογραφία καὶ θεολογία του

1. Βιογραφικά στοιχεία
2. Ἐμπειρικός θεολόγος
3. Ἄκτιστα ρήματα καὶ κτιστά ρήματα καὶ νοήματα
4. Βασικά σημεῖα τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου του
5. Ἐργογραφία

2. Ἰδιόχειρη αὐτοβιογραφία του

1. Ἡ ἐπιστολή του
2. Σχόλια

Β΄

Βίος καὶ πολιτεία του

1. Ἐμπνευσμένος ζωγράφος καὶ ἀγιογράφος

1. «Ἀναζητώντας τό τέλειο στόν κόσμο τῆς τέχνης»
2. «Ἡ τέχνη στήν ζωή τοῦ Γέροντος Σωφρονίου»

2. Ἄγιορείτης μοναχός

1. Στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος

- α) Ἡ ἀρχή τῆς μοναχικῆς ζωῆς
 - β) Ὁ Ἡγούμενος Μισαήλ
 - γ) Οἱ μοναχοί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
 - δ) Ὁ πρῶτος πνευματικός του πατέρας
 - ε) Ὁ ἅγιος Σιλουανός
2. Ἡ ζωή του στήν ἔρημο τοῦ Ἁγίου Ὁρους
 3. Πνευματικός πατέρας ἀγιορειτῶν
 4. Γενικές ἀναμνήσεις του ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος

3. Ἡ ζωή δύο Ἁγίων

1. Ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης
 2. Τά περιεχόμενα τοῦ βιβλίου
 3. Βασικά σημεῖα γιά τήν πνευματική ζωή, κατά τόν ἅγιο Σωφρόνιο
 - α) «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καί τά ἔσχατα δυνατά ὄρια στό κτιστό ὄν»
 - β) «Ἡ ἐξέλιξη τοῦ λογισμοῦ»
 - γ) «Ἀρχή τῆς πνευματικῆς ζωῆς ὁ ἀγώνας κατά τῶν παθῶν»
 - δ) «Ἀγώνας ἐναντίον τῆς φαντασίας»
 - ε) «Νοερά ἡσυχία καί καθαρά προσευχή»
 - στ) «Τό ἄκτιστο Φῶς καί οἱ τρόποι θεωρίας του»
 - ζ) «Πνευματικές δοκιμασίες»
 - η) «Ἡ Χάρις καί ἡ δογματική συνείδηση»
 - θ) «Ἡ διορατικότητα καί τά εἶδη της»
 - ι) «Ἡ δύναμη τῆς προσευχῆς γιά ὅλο τόν κόσμο» καί «ἡ ἀγάπη γιά τοὺς ἐχθρούς»
 4. Ἡ ὑπέριστα θεολογία τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου
- Καταληκτήριο συμπέρασμα

4. Γράμματα στοὺς συγγενεῖς του

1. Αὐτοβιογραφικά στοιχεῖα
2. Ἀγάπη καί τρυφερότητα τοῦ Γέροντα στοὺς συγγενεῖς του

3. Ήσυχαστικός τρόπος ζωής
 4. Πόνος για τήν κοινωνία
 5. Καλλιτέχνης καί άγιογράφος
 6. Θεολογία καί φιλοσοφία
 7. Γηρατειά καί θάνατος
- Συμπέρασμα

5. Οί δερμάτινοι χιτώνες, ήγουν ή φθαρότητα καί ή θνητότητα

1. Τί εἶναι ό θάνατος
2. Ή βίωση τοῦ θανάτου
3. Τά γηρατειά
4. Προετοιμασία για τόν θάνατο
5. Ή ώρα τοῦ θανάτου
6. Πρός τήν άθανασία-αίώνια ζωή
7. Ήπίλογος

6. Όμιλίες στό τέλος τῆς ζωῆς του

1. Ό τίτλος τῶν διβλίων
2. Τά θέματα τῶν όμιλιῶν
3. Ό σκοπός των όμιλιῶν
4. Ή άτμόσφαιρα τοῦ Άγίου Όρους
5. Ό γνήσιος μοναχισμός
6. Αυτόβιογραφικά στοιχεία
7. Αυτόερμηνεία τῆς διδασκαλίας του
8. «Άποχαιρετιστήρια όμιλία»

7. Αναμένοντας τόν θάνατό του

1. Ή χαρισματική μνήμη τοῦ θανάτου
 2. Ή φυσική άδυναμία καί τό γῆρας
 3. Ή μετάδοση τῆς πνευματικῆς κληρονομιάς
 4. Προσευχή για τόν θάνατο
- Συμπέρασμα

8. Ἡ πνευματικὴ διαθήκη του

1. Ἡ πατερικὴ ἐρμηνεία τοῦ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν»
2. Ὁ λόγος τῆς πνευματικῆς διαθήκης τοῦ Γέροντος Σωφρονίου
3. Ἡ ἐρμηνεία τῆς πνευματικῆς διαθήκης ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Γέροντα Σωφρόνιο
4. Προτροπές μὲ ἀπόλυτο κύρος

9. Ἡ ἐνδοξη κοίμησή του

Γ΄

Ἡ θεολογία καὶ ἡ ὀρολογία του

1. Τὸ πανόραμα τῆς διδασκαλίας του

1. Ἀγώνας Θεογνωσίας
 2. Ὁ ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης
 3. Ἀσκησιὴ καὶ θεωρία
 4. Πνευματικὰ Κεφάλαια
 5. Γράμματα στὴ Ρωσία
 6. Ἡ ζωὴ Του ζωὴ μου
 7. Ὁψόμεθα τὸν Θεὸ καθὼς ἐστι
 8. Περί πνεύματος καὶ ζωῆς
 9. Τὸ μυστήριον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς
 10. Περί προσευχῆς
 11. Οἰκοδομῶντας τὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ μέσα μας καὶ στοὺς ἀδελφούς μας
- Συμπέρασμα**

2. Ἡ διδασκαλία του γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο μοναχισμό

1. Τί εἶναι ὁ μοναχισμός
2. Τί εἶναι ἡ καρδιά
3. Τί εἶναι ἡ πνευματικὴ ἔνταση

3. Ἡ θεολογία καί ὁ θεολόγος τῆς ἐμπνεύσεως

1. Τί εἶναι ἐμπνευση
2. Ἡ προέλευση τῆς θείας ἐμπνεύσεως
3. Τά γνωρίσματα τοῦ ἀνθρώπου τῆς θείας ἐμπνεύσεως
 - α) Ἀγάπη στόν Θεό καί τοὺς ἀνθρώπους
 - β) Ὑψηλό πνευματικό νόημα
 - γ) Ὑπέρβαση τοῦ θανάτου
 - δ) Ὑπακοή στίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ

4. Προσευχή, θεολογία καί πνευματική πατρότητα

1. «Περί προσευχῆς»
2. Βασικά ἐνδιαφέροντα σημεῖα
 - α) Παράλληλες πνευματικές πορεῖες
 - β) Ἡσυχία καί προσευχή
 - γ) Θεωρία καί θεολογία
 - δ) Θεία Λειτουργία
 - ε) Πνευματική πατρότηταΣυμπέρασμα

5. «Ὁψόμεθα τόν Θεόν καθὼς ἐστι»

1. «Ἐκμυστήρευση» στήν Ἐκκλησία
2. Πορεία ἀναγεννήσεως ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση
3. Ὁ Θεός ὡς Φῶς
4. Περί τῆς ὑποστατικῆς ἀρχῆς

6. Ἡ θεολογία καί ἡ ὀρολογία του

1. Ὁ Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης γιά τό actus purus
2. Ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης γιά τό actus purus
3. Ἡ παιδεία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου καί οἱ ἐπιρροές πού δέχθηκε
4. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος γιά τήν «καθαρή ἐνέργεια»
 - α) «Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης»
 - β) «Ἄσκηση καί θεωρία»

5. Ἡ πνευματικὴ του αὐτοβιογραφία
6. Δογματικὲς φράσεις στό ἔργο του
Συμπέρασμα

7. Τό πρόσωπο ὡς ἀλήθεια στήν διδασκαλία του

1. Ἡ πατερική ἔννοια τοῦ προσώπου
2. Ὑπόσταση καί θεωρία
3. Πρωτότυπα σημεῖα στήν διδασκαλία τοῦ Γέροντος
περὶ προσώπου
 - α) «Ἡ ὑποστατική ἀρχή»
 - β) Ὁ παραλογισμός τοῦ «Ὑπερπροσωπικοῦ Ἀπολύτου»
 - γ) «Γνόφος τῆς ἀπεκδύσεως-γνόφος ἀγνωσίας»
 - δ) «Αὐτοκτονία ἐπί μεταφυσικοῦ ἐπιπέδου»
 - ε) «Μετά κραυγῆς ἰσχυρᾶς»
 - στ) «Πρωῖα ἀναστάσεως»

8. Ἡ ἀσκητική τοῦ προσώπου

1. Ἡ ρωσική καί δυτική θεολογία γιά τό πρόσωπο
2. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος ἀπό τήν ζωγραφική τέχνη
στόν ἅγιο Σιλουανό
3. Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὡς τό ἀληθινό πρόσωπο-ὑπόσταση
4. Ἡ ἐμπειρική θεολογία καί ἡ ὀρολογία
5. Τά βασικά σημεῖα τῆς διδασκαλίας
τοῦ Γέροντος Σωφρονίου γιά τό πρόσωπο
Συμπέρασμα

9. Τό λεγόμενο «φυσικό φῶς τοῦ νοῦ»

1. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γιά τό νοερό
καί νοητό φῶς
2. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος γιά τό «φυσικό φῶς τοῦ νοῦ»
Συμπέρασμα

10. Ἡ θεωρία καί ἡ κοσμοθεωρία του

1. «Προλογικό σημεῖωμα» καί «ἐπίλογος»

2. Αυτόβιογραφικά στοιχεία
 3. Έμπειρική και ακαδημαϊκή θεολογία
 4. Ο Χριστός, τό μέτρον πάντων
 5. Η Όρθόδοξη Έκκλησία και οι αίρέσεις
 6. Όρθόδοξη άνθρωπολογία
 7. Περί τής Χριστιανικής ζωής ως μυστηρίου
 8. Μοναχισμός και Γάμος
 9. Η ιστορία τής ανθρωπότητας
- Έπιλεγόμενα

Δ΄

Κατάθεση μαρτυρίας

1. **Ο Γέροντας τής Ίερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ Ἑσσεξ Ἀγγλίας**
2. **Ἡ πρώτη συνάντησή μου μέ τόν Γέροντα Σωφρόνιο ἕναν ζωντανό ἐμπειρικό θεολόγο**
 1. Ἡ θεολογική ζωή τής μετανοίας
 2. Ἡ χαρισματική βίωση τοῦ Ἄδου και ἡ ἐλπίδα τής ἀναστάσεως
 3. Νοερά προσευχή και θεία Λειτουργία
 4. Ἡ ὀρθόδοξη διδασκαλία περί προσώπου-ὑποστάσεως
3. **Ο Γέροντας Σωφρόνιος ὅπως τόν γνώρισα**
 1. Θεολόγος και Πατέρας
 2. Ἡσυχαστής και λειτουργός
 3. Ἐρημίτης και κοινωνικός
 4. Σύννους και εὐχάριστος
 5. Ἄγιορείτης και οἰκουμενικός
 6. Ἄγιογράφος και ἐμπειρικός
4. **Ἡ πρωϊνή προσευχή τοῦ Γέροντος Σωφρονίου**

Ἀνάλυση τής πρωϊνῆς προσευχῆς

1. Προσωπική σχέση με τόν Θεό
2. Ἡ βαθυτάτη αὐτομεμψία
3. Αἴτηση εὐλογίας γιά ὄλη τήν ἡμέρα
4. Θεραπεία τῆς θελήσεως
5. Ἐσχατολογική προσευχή

5. Γιά τόν Γέροντα Σωφρόνιο στό Βουκουρέστι τῆς Ρουμανίας

Εἰσαγωγικά

1. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, ὁ ἁγιορείτης καί ἡσυχαστής
 - α) Σύντομη σκιαγράφηση τῆς προσωπικότητός του
 - β) Μιά ἐμπειρία τοῦ Προφήτου Ἰεζεκιήλ σέ συνδυασμό μέ τήν ζωή τοῦ Γέροντα Σωφρονίου
 - γ) Ὁ πρόλογος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
2. Ἡ ἐπικοινωνία μου μέ τόν Γέροντα Σωφρόνιο
3. Ἐρωτήσεις καί ἀπαντήσεις

6. Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος καί ἡ σύγχρονη ἐκκλησιαστική ζωή

7. Ἡ διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου γιά τήν προσευχή καί τήν ἀντεστραμμένη πυραμίδα

8. Ἐντυπώσεις ἀπό τόν Γέροντα Σωφρόνιο

Ἐπίμετρον

Γράμμα μου πρὸς τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη

κ. Βαρθολομαῖο γιά ἁγιοκατάταξη

Ἀπάντηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου

Νέο γράμμα στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη

Πρόλογος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στό διδύο

Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ οἰωνεῖ συναξαριστικός λόγος